Bernardū reduci videnť. Tredecim vero incli
nationes mediocriter facit ſuper altare qz chriſt⁹
tredecim fecit in ara crucis ſumēdo arā crucis ꝓ
toto tēpore ſue paſſionis quod incipit in hora ca
ptionis. Primū fuit inde ꝓditoris diſcreta redar
gutio dicēs. Juda oſculo filium hominis tradis
Secūdum fuit ipſius captionis ſui ꝓbitio dicēs
eis: quē q̄ritis: qui reſpōderūt Jheſū naçarenuz
quib⁹ reſpōdit: Ego ſū. Tertiū falſis teſtib⁹ ⁊ rē
gib⁹ māſueta rñſio. Quartū ſputoꝝ ⁊ ꝓbroꝝ ſine
murmuratiōe tolleratio. Quintū i his q̄ vidit et
audiuit nulla ſibi vel alys data ꝓturbatio. Se
xtū diſcipuli eū ter negātis culpe ꝛdonatio. Alia
vero ſeptē enumerat Ambroſius ab eo in ligno
crucis facta dicēs: Actor pietatis in cruce pēdēs
officia diuidebat. perſecutionē apoſtolis. pacem
diſcipulis. corp⁹ iudeis. ſpiritum patri. paniphuz
virgini. paradiſum latroni. ⁊ infernuz peccatori
Oſcula quoq̄ ſub certo numero fiūt ꝓut dicet
in quarta ꝓticula canonis.

¶ De incenſo benedicēdo ⁊ in thuribulū mittēdo

Post factam confeſſionem ⁊ datā
abſolutionem pontifex vel
ſacerdos ꝓluſquā dicat Deus tu cō
uerſas ⁊c. incenſum cū benedictiōe in
thuribulo apponit repreſentans quod
legalis ſacerdos ferens ſanguinē ⁊ carbones cū
tymiamite in thuribulo orans ponebat donec fu
mus eum obumbraret: prout dictū eſt in prohe-
mio huius partis. Per hoc etiam illud inſinuās
q̄ angelus venit ⁊ ante altare ſtet habēs thuri
bulū aureū in manu ſua: quod impleuit de igne
altaris: ⁊ data ſunt ei incenſa multa ut daret de
orationib⁹ ſanctoꝝ. ¶ Sane angelus ē chriſtus
thuribulū aureū corp⁹ ĩmaculatum. altare, eccle
ſia. ignis charitas. incenſū oro. ſcōm illud ꝓphe
ticū: Dirigať oratio mea ſicut incenſuz in cōſpe-
ctu tuo. Venit ergo angelus. i. chriſtus qui ſtetit
ante altare. i. in conſpectu eccleſie habens thuri
bulum aureū. i. corpus ĩmaculatuz. plenū igne. i.
charitate ⁊ data ſunt ei. ſ. a fidelibus incenſa multa. i. orationes: ut daret. i. repreſentaret eas patri
de orationibus ſanctoꝝ. ¶ Et nota quia nō dicit
orationes chriſtus eniꝫ nō omnes orationes ex-
audit: ſed dicit de orationibus. de illis videlicet
que pertinēt ad ſalutem. Unde cū Paulus ter
dominū rogaſſet ut ab eo ſtimulū carnis auferret. reſpōdit ei domin⁹: Sufficit tibi gratia mea
Nam vict⁹ in infirmitate ꝓficit. Epiſcop⁹ ergo vl
ſacerdos thus in thuribulo apponit: qz xps ora-
tiones inſpirat in animo ut ꝑ ipſum offerat incē
ſum in odorē ſuauitatis. ſacerdos autē miniſter
incenſum repreſentat ep̄o vel ꝟacon⁹ ſacerdoti
quia lex illud ꝓtoſuz tymiama ꝛfecit q̄ in odo
rem ſuauitatis altiſſimo offerret. ō quo dñs ſub
dit in Exo. xxx. c. Talem confectionez nō facie-
tis in vſus veſtros: qz ſanctū eſt dño ⁊ dō quieū
q̄ fecerit ſimile ut odore illius perfruat peribit
de populis ſuis. Et ex hoc verbo fuerūt qui di-
cerent q̄ ſi oblato thure ⁊ benedictio ſupra alta
re thuribulū deſcendat ab altari ad clericos uel
laicos. tūc aliud ibi thus ſine benedictione appo
nendū eſt: ⁊ oibus tam clericis quā laicis offerē
dum tanquā illud ſpectat ad latriā: iſtud ad duli
am. Meli⁹ tamē ſm ſpiritū quā ſm lrām intelli
gitur. nā lra occidit. ſpūs viuificat. ⁊ ꝓpter p̄miſ
ſam etiā cauſam odor thuris benedicti nō dať ĩ
eccleſia ſponſo ⁊ ſpōſe. Per concremationē vel
ꝛſecrationē ꝟo thuris: ſignificatur q̄ ſacerdos
orationem feruentē ⁊ deuotā debet habē. Th⁹
enim ꝟtutē habet aſcendēdi ex fumi leuitate cō
ſolidandi ex ſui qualitate conſtringēdi ex glu-
tinitate cōfortandi ex aromaticitate: ſic oratio in
dei memoriam animā conſolidat q̄tum ad cul-
pam preteritā impetrādo medelā ⁊ cōſtringit q̄
ad cōmittēdi licentiā confortat quo ad pñte ipe
trando. tutelā. de quo etiā dictum eſt ſub titu. de
acceſſu pon. ad al. ⁊ dicet ſub ti. de thurificatiōe
¶ Nauicula vero in qua incenſuz reponitur de
ſignat q̄ per orationem quā incēſum ſignifat. de
huius mundi mari magno ⁊ ſpacioſo ad celeſtē
patriam ſatagamus nauigare. Unde in prouer-
bys: Facta eſt quaſi nauis inſtitutoris portans ō
longe panem ſuū. Poteſt etiam dici q̄ ꝑ thuri-
bulum cor hominis. per ignem feruor deuotiōis
per incenſum orationes. per nauiculum eccleſia ĩ
qua deuote orationes offerunt q̄ per angelū ad
deū preferunt ſignat. ¶ Uaſcula quibus ignis
recipit ſūt filij qui corda patrum pietate ⁊ fluen
tia imitant: ⁊ flāmam celeſtis ſacrificij quā in ꝓ-
ximoꝝ mentibus aſpiciū in ſuis accendere ſata-
gunt. ¶ Inſtrumēta vero quib⁹ ignis ad altare
portatur ſūt predicatores que exēplis ſanctoruz
charitatis ignem portāt ⁊ in corda fideliū trāſfe
runt: que corda patrū in filios conuertūt. ¶ Thu
ribulū aūt qd ſignificet dicet ſub ti. de thurifica
tione.

¶ De oſculo altaris ⁊ libri. ¶ Rubrica.

Post immiſſum thuribulo
incenſum ſacerdos ſeu epiſcop⁹ dicto
De⁹ tu cōuerſus ⁊c. ſacrū oſculat al-
tare ut notet paci ficatio cum iudeis. ⁊ ad deſi-
gnandū q̄ chriſtus ad nos veniens ſanctaz ſibi
copulauit eccleſiam. iuxta illud Epitalami cū oſ-
culet me oſculo oris ſui. In oſculo ſiquidez os
ori cōiungit. ⁊ in chriſto non ſolū humanitas eſt
vnita diuinitati: veruz etiam ſponſa copulata ē
ſpōſo. iuxta illud ꝓphetic̄ Quaſi ſponſa deco-
rauit me corona ⁊ quaſi ſponſaz ornauit me mo
nilibus. Rurſus quādo prophetalis ꝟſus introitus a cantore incipit, ſacerdos ad altare aſcēdēs

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

illud osculatur: quia ꝓphetaꝝ testimonio christꝰ venit in mūdum ⁊ ad passionē altaris. Quotiēs aūt in officio missē osculet altare: ⁊ in qua parte eius oscula fiāt: ⁊ quare manibꝰ sup illud depositis: ⁊ quare signo crucis in locis osculādis pus ipresso dicet sub quarta particula canonis. In hoc aūt loco altare significat populū iudaicum. codex vero euāgely siue euāgeliū populū gentilem q̄ p euāgeliū credidit ideo ergo eps vel sacerdos euāgeliū ⁊ altare osculat: qꝛ xps vtriq; dedit pacem. qm̄ lapis angularis factus: fecit vtraque vnū. Potest etiā dici q̄ subdyaconus libū euāgely q̄ clausus portabat offert episcopo vel sacerdoti: ille vero ad altare puentēs illū aperit ad insinuādū illud qd̄ in apoc. describitur q̄ nemo dignus est aperire libꝝ q̄ intus erat scriptus: ⁊ foris sigillis septē signatꝰ: nisi leo de tribu iuda clauis Dauid: qui libꝝ aperuit ⁊ septem eius signacula soluit. Per altare vero ecclesia signat. Juxta illud exo. Si altare lapideū feceris mihi nō edificabis illud de sectis lapidibꝰ. Per sectionem lapidū in altari diuisionē fidelium reprobat ecclia ne videlicet p errores ⁊ scismata diuidant. Liber ergo aperit cū eps ad altare puenit: quoniā vbi christus p̄mitiuā apostolorꝝ congregauit ecclesiā: docēs ⁊ p̄dicās scripture misteria reuelauit dicēs. Vobis datū est nosse misteriū regni dei ceteris aūt in parabolis. Vnde post resurrectionem aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas. Rectius igit facit eps cū ipsemet aperit liberum euāgeliorꝝ: licet ⁊ xps p ministros suos patefecerit misteria scripturarꝝ. Libro vero aperto illū osculat a pte sinistra ad designādū q̄ p̄dicatores recōciliauerūt ⁊ obtulerūt gentes xpo: qbus ipse p se nō p̄dicauit: licet ⁊ ipse p se pacem in euāgelio predicauerit dicēs. Pacem meam do vobis ꝛc. Quia vero ipse etiā in cruce pendens pacem fecit: ideo mox transiturus ad dexterum cornu altaris signat se signo crucis: quia vt ait apostolus ad ephes. xps pax nostra vtraq; fecit vnū: duos ad diuersos parietes. i. populus copulans. Post hoc codex euāgely sup altare clausus ponit: qd̄ quātum ad hoc significat hierusalem: put sub euāgelio dicet. Deinde romanus pontifex ⁊ etiam alij quidā cōuersus osculat dyaconū: vt oēs dat pacem illam in aduentu christi venisse quam ꝓphete p̄miserant. Vnde Dauid orient in diebus eius iustitia ⁊ habundātia pacis donec aufer. Et alius ꝓpheta: pax erit in terra nostra cū venerit. Et ideo xpo nascente vox intonuit angelorum. Et in terra pax hominibꝰ bone volūtatis. Osculum enim qm̄q; pacē significat: put dicet sub tide osculo pacis. Dyaconus vero stati se idmans osculat pectus eius: designans q̄ inspiratiōe diuina ꝓphete pacem p̄dixere futuram. Nā ⁊ Johannes super pectus domini recūbens euāgely fluentia de ipso sacro dominici pectoris fōte potauit. xciij. di. legimus. In nonnullis vero ecclesijs episcopus primum osculatur. ministros: postea altare deinde euāgelium: quoniam christus primum reconciliauit sibi apostolos: postea iudeos: deinde gentiles. In quibusdam etiam locis offert osculum pacis cantoribus: quasi retrorsum iplens illud: pacem meam do vobis pacem reuo. Dat quidem presentibus: reliquit absentibꝰ nec ante osculum pacis cantores dicūt gloria patri: quia fides trinitatis non ante claruit: q̄ se dominus inclinauit: ⁊ nos reconciliauit ⁊ trinitatē per apostolos predicari mādauit. Et ideo osculo dato episcopus innuit eis vt dicant gloria patri ⁊ filio ⁊ spiritui sancto: sicut erat in p̄ncipio. Ecce quid cantor annunciat scilicet q̄ corda patrū cōuertantur in filios. Abraham autem tres vidit ⁊ vnum adorauit. Sic oportet nos filios eiꝰ credere trinitatem in vnitate. Post datam ergo pacem cantor dat sancte trinitati gloriā. q. d. referrimꝰ gloriā deo patri ⁊ filio ⁊ spiritui sancto: quia pace quam ꝓphetaulꝰ p sanctos suos ꝓphetas nobis in nouissimis tēporibus dignatus est ostendere. Quādo vero dicit: sicut erat in principio. dyaconi ad altare ꝓcedūt: ⁊ iterū reuertunt ad epm in quo figurat q̄ ideo apostoli se morti tradiderūt ut xpi corpori adunarent. Prius aūt steterūt cū epo ante altare inclinati: sed cum rursus ipse incipit se erigūt. qꝛ chorus sanctorū martyrum ante nouissimam tribulationē in cōualle lachrymarū manet. Postea vero martyrio coronati erecti stabunt liberati ⁊ securi ante dominū semper. Osculo autem dato rursus dyaconi cum pontifice orant: quasi dicat. Domine doce nos orare. In quibusdā etiā ecclesijs dyaconi bini ⁊ bini latera altaris altrinsecus siue alternati osculant. eo q̄ dominus apostolos binos misit ad p̄dicandū dicens eis. In quācūq; domū itraueritis dicite pax huic domui. qui reuersi sūt ad xpm sicut dyacones reuertunt ad epm.

De thurificatione. Rubrica.

Post datum osculum epus seu sacerdos accipiens ō manu dyaconi thuribulum sacrum incensat altare. qꝛ eps corpꝰ assumēs de genere ꝓphetarum factus ex semine dauid fm carnē suis orationibus fouet ecclesiā fm q̄ orat in euāgelio pater sancte ego p eis rogo: ⁊ non p eis tātum: sed p illis q̄ creditури sunt per verbū eorū. Quod aūt dyaconus postea thuribilum accepit ut incenset episcopū vel sacerdotē moraliter instruit q̄ si digne volumus incēsum oronis offerre. thuribulum icarnationis debemꝰ tenere: nam sine fide mediatoris boies deo placē nō pnt: sm iuxta ꝓbū pmissionis ipsius si quid petierint in oōne credetes accipiēt. Per thuribulum enim ꝓbum accipit incarnatū. nam sicut in thuribulo ps supior ⁊ inferior trib̄ catenulis vniunt; ita in xpo tres sunt vniones qbus